

Sebő Ferenc:
Buházi, az „erdélyi levágásos” prímás¹

Az ötvenes évek elején Lajtha László egy Erdélyből a Dunántúlra vetődött cigányprímásra bukkant. Az 1902-ben született huncut muzsikus, Buházi Zoltán elhúzta előtte a mézesmadzagot: azt állította, hogy ha egy kicsit gyakorolna, s egy jó bandát kapna a keze alá, legalább hatvan erdélyi darabot tudna lemezre muzsikálni. Sárosi Bálint, aki egyszer elkísérte Lajthát pápai gyűjtőújtjára, így mesélt erről:

Egy cigány zenészre emlékszem, Buházi volt a neve. Azért emlékszem rá, mert Lajtha hosszasan levelezett vele, hogy mikor jöhet, gyűjtsön össze dolgokat, mert majd felvesszük. Gyergyószentmiklósról származott, és azelőtt a fél Balkánt bejárta mint zenész, sőt Isztambulban is hosszú ideig zenélt (még nyilvánosházban is). Remek anekdotákat mesélt a kalandjairól. Külön szórakoztató volt, ahogy ő ezeket interpretálta, de számomra az volt a legszórakoztatóbb, amikor Lajtha felháborodottan odacsapott egy levélpapírt: „Hát ez a pimasz alak engem kolléga úrnak nevez!”

A Sárosi Bálint által emlegetett levelezés másolata fennmaradt Lajtha hagyatékában. Ha ezekbe belelapozunk, kirajzolódik a teljes tragikomikus történet, amely a kölcsönös bizalmatlanságon túl jelentős kommunikációs zavarokról is tanúskodik a budapesti nadrágos ember és a terepen megkapaszkodni kívánó, szegény sorsú, ám rendkívül élelmes erdélyi prímás között. De abba is bepillantást nyerünk, hogy mi mindennel kellett Lajthának foglalkoznia, amíg a megfelelő adatközlőket a mikrofon elé állíthatta. A levelezésből kiolvasható, hogy mindkét szereplő súlyos, a maga területén irányításhoz szokott, rendkívüli egyéniség volt.

A történet elejét Lajtha írja le a Kőszegi Tanács kulturális osztályvezetője számára, akihez szorultságában megoldásért fordult az összekuszálódott helyzetben:

Buházival először Pápán találkoztam, ahol kis, soványkeresetű cigánybandának volt a másodhegedűse. Marosvásárhelyi születésű, gyergyói falukban, vegyes magyar-román. és tiszta román községekben muzsikálván, több olyan dallamot tudott, mely felkeltette érdeklődésemet. Már Pápán mondtam neki, hogy az ottani együttes nem felel meg céljaimnak és keresse fel azokat a Sárváron lakó erdélyi származású zenészeket, akik szerinte vele együtt játszottak és akiket meg fogok hallgatni. Itt kezdődött Buházi ártalmas öntevékenysége.

¹ A tanulmány a Lajtha László halálának ötvenedik évfordulója tiszteletére rendezett konferencián, 2013. február 16-án elhangzott előadás szerkesztett változata.

És most kezdődjek az első felvonás. Buházi levele 1952. július 25-ről:

DR. Lajtha László
igazgató Kartársnak
BUDAPEST
Váci u. 79. számba.

Igen Tisztelt Igazgató Úr, becses levelére válaszolva a következőket írom. A felvett darabok tökéletesen mennek, ami csupán a kigyakorláson múlt. Sárváron nem értem el tökéletes eredményt, abból az okból kifolyólag, hogy a kért emberek közül 1-ére bevonulnak katonának, máskülönb a hanglemezek felvételére nem találom alkalmasnak őket, mert a tudásuk túl kicsi ahhoz, hogy a felvett darabokat tökéletesen lejátszhassam vele. Legnagyobb sajnálatomra közölnöm kell Önnek, hogy 6 napi fáradságos tanításom után nem tudtam eredményt elérni, ami nekem is egyben rosszul esett, máskülönb nagy költségeim voltak szállodát, kosztot, útiköltséget, stb. fizetni.

Sárvárról elutaztam Csepregre, ami szintén két napot vett igénybe. A zenészek elfoglaltsága miatt nem tudtam jó eredményt elérni. Végül Kőszegre érkeztem, ahol kaptam nagyon jó zenekart, ahol a mai nap folyamán 1952. VII. 25-én a próba megkezdődött, a reggeli órákban, ami tartott szünet nélkül egész nap. A zenedarabok betanítása végett kötelességemnek tartom egy négy-öt napot Kőszegen tartózkodni, hogy amire az Igazgató Úr leemeltóztatik jönni Kőszegre a darabok kifogástalanul legyenek betanítva és egyben az Igazgató Úr ízlése után legyenek lejátszva.

Egyben becses figyelmében ajánlom, hogy az ittentartózkodásomhoz nincsen nekem pénzem, hogy szállodát, kosztot stb fizessem. Ebből kifolyólag kérném szíveskedni mentől előbb sürgősen intézkedni, hogy Én pénzbeli segítséget kapjak, hogy a darabok betanítása végett tudjak továbbra is ittmaradni, vagyis az Igazgató Úr Kőszegre való jöveteléig. Egyben kérném a meghatalmazását, hogy milyen fizetést kapnak az emberek a próba napokért, mert fizetés nélkül nem hajlandók, illetve nincs kedvük a darabokat betanulni, mert egyben kártérítésért napidíjat kérnek, mert dolgoznak. A cím, amire az érkezéséről tudathat bennünket: Kőszeg, Földművesszövetkezet Kőszeg. Mellékelten küldöm bizonyítékul a vonatjegyeket, bizonyítékul arra fel, hogy a darabok betanulásához szükséges megfelelő emberek után jártam, hogy a darabokat sikeresen, illetve kifogástalanul bemutathassuk. (...) Egyben a kérésének eleget téve 15-20 darabot magyart, románt, összeszedtem, amit az Igazgató Úr Kőszegre való jövetelével be fogunk mutatni.

Maradtam kiváló tisztelettel: Buházi Zoltán, Kőszeg Földművesszövetkezet.

Utóirat: nagyon sok ismeretlen darabot összetudnék gyűjteni, ha az Igazgató Úr a költségeimet fedezné.

Buházi egyik később – a Patria sorozat folytatásában – felvett darabjának megnevezése, a „Gyergyói levágásos tánc” önkénytelenül is azt juttatja eszembe, hogyha ugyanezt a kifejezést szleng értelemben használjuk, akkor eljutunk az akció pontos megnevezéséhez is: az erdélyi primás-góbé elindította a „levágásos hadműveletet”, azaz a Lajthától remélhető állami támogatás fokozatos lenyúlását. De Lajtha résen volt, s már jött is a dörgedelmes válasz:

Kedves Buházi, megkaptam Kőszegről 25-én írt levelét, amelyen igen elcsodálkoztam. Én Magának kizárólag csak arra adtam megbízást, hogy Sárvárra utazzon, – ott keresse fel az Ön által kitűnőnek mondott kontrást és gardonyos-nagybögöst, – ezekkel tartson próbát, – és végül értesítsen engem e próbák eredményéről! Ezzel szemben Maga tudtom és beleegyezésem nélkül elutazott Csepregre és Kőszegre. Amint írja, Kőszegen a szállodában lakik, ott étkezik és továbbra is ott akar maradni kizárólag a darabok betanítása végett. Minthogy előzetes megkérdezésem nélkül Csepregre és Kőszegre a saját felelősségére utazott, – továbbá Kőszegen ugyancsak saját felelősségére tartózkodik, ennek költségeit nem tudom megtéríteni. Amint Győrött többször elmagyaráztam Magának, én Magát nem a saját zsebemből fizetem. Munkája minőségére és díjazására vonatkozólag én a Népművelési Minisztérium Zenei Osztályának csak előterjesztést teszek, és amennyiben a Minisztérium előterjesztésemet jóváhagyja, tudok Magának fizetni. (...)

Kérem póstafordultával azonnal értesítsen a következőkről:

- 1.) Hol lakik Maga, – Kőszegen, avagy Pápán? Amint megtudom állandó lakhelyét, elküldetem Magának postán azt a 200 forintot, amelyet Sárvárra utazása és próbái fejében Önnek ígértem.
- 2.) Kérek határozott választ arra, hogy biztosan tudja-e azt a k.b. 30 dallamot, amelyet Győrben való játéka után lekottáztam a melyeknek kottáit Magánál hagytam, hogy el ne felejtse, össze ne zavarja miről van szó.
- 3.) Írja meg nekem világosan, hány tagból áll az a kőszegi zenekar. Tagjai erdélyiek-e vagy sem? Abban állapodtunk meg, hogy Magán kívül egy kontrás és egy bögsz lesz az együttes tagja. Legfeljebb egy cimbalmosról lehet még szó. (Maga a győrit ajánlotta.)
- 4.) Világosan megmondtam, hogy addig felvételtől szó sem lehet, míg én az együttest előzőleg meg nem hallgattam. Ezért érthetetlen számomra, hogy Maga kőszegi felvételekről ír.
- 5.) Csak akkor dönthetek, miután már meghallgattam a Maga által javasolt együttest valahol. Lehet ugyanis, hogy Maga jónak tartja az együttest, én azonban nem. Miután én vagyok a felelős a felvételek zenei tartalmáért, az együttes minden egyes tagjáért, addig előterjesztést a Minisztériumnak a felvételekre vonatkozólag nem tehetek, amíg Magukat meg nem hallgattam.
- 6.) Hogy mikor tudok elutazni, az más egyéb munkáimtól is függ, – és ezért a bemutatkozó próba megtartását csak közös megegyezéssel tudjuk kitűzni. Szerdán semmiesetre sem érek rá Kőszegre utazni.

Igen kérem, önhatalmúlag ne intézkedjen, ne utazgasson, hanem minden tervét előzetesen jelentse be nekem és kizárólag csak azt tegye ezentúl, amire én felhatalmazom, mert az ügy menetelére és lebonyolítására, továbbá a pénz kiutalására, nekem is meg kell kapnom a Népművelési Minisztérium Zenei Osztályának felhatalmazását. Különben is, – amit szintén megmondtam Magának, – a felvételek Budapesten lesznek.

Levelét, amelyben ezekre a pontokra világosan és határozottan válaszol, igen sürgősen várom. Csak ha megkaptam, tudom majd megírni, mikor és hol lesz a próba. – Ismételten kérem lakáscímét, ahová az ígért 200 forintot elküldjem.

Ez már a második zavar, amelyet okoz. Igen sajnálnám, ha az ilyen, állandó zavart okozó magatartása miatt lehetetlenné tenné a pesti felvételeket, amelyek során mindent előkészítettem és megtettem, hogy jobb életkörülmények közé juthasson. – Az illetékes hatóságok előtt szóba hoztam esetleges pesti alkalmaztatását és úgy látszik, hogy erre lesz lehetőség.

Az ember azt gondolná, hogy erre Buházi megjuhászodva engedelmeskedik az „Igazgató Úrnak”, de nem, Buházi meg akarja oldani az ügyet, ha már egyszer bevállalta, és megfogta az Isten lábát. Tovább makacskodik, arra számítva, hogy az eredményei majd igazolják őt. S hogy biztosan

Lajtha kedvében járjon, a második mondatában áttér az Elvtárs megszólításra.

Igen Tisztelt Igazgató Úr! A hozzám küldött levelét 26-án megkaptam, amelyből több hiányos pont van, amelyet nem értek. Az igazgató Elvtárstól arra kaptam megbízást, hogy egy zenekart állítsak, illetve keressek, akikkel azt a bizonyos 30 darabot lejátszhassam. (...) Szerintem a zenekar, amelyet itt Kőszegen találtam alkalmas a darabok tökéletes lejátszására, és én önhatalmúlag nem is intézkedtem, mert ideérkezésem után azonnal megírtam az Igazgató Úrnak, hogy találtam zenekart és kértem, hogy a meghallgatás miatt jöjjön le. Ebben az eljárásomban nem vezetett anyagi haszon, mert hiszen elég szép az, hogy napi keresetemről elmaradok és azon igyekszem, hogy az Igazgató Úrnak embermódon bemutathassam a darabok lejátszását. A küldött 200 Ft-ot kiosztottam a zenekar tagjai között, mert természetes is, hogy fáradozásuk fejében napi díjat követelnek. Ugyanez a helyzet Kőszegen is, itt is meg kell fizetni a zenekar napidíját. Első kérdésére válaszolva Kőszegen lakom az itteni szállodában. Második kérdésére válaszolva a zenekar 8 tagból áll, ez tudniillik egy népi zenekar, melynek tagjai szoros összhangban játszanak. A pénzkérdést, illetve napidíjat értelmezve, végeredményben csak 4 ember fizetéséről lenne szó, a nyolc tag csak azért játszik, mert nem hajlandók egymás nélkül játszani, nem hajlandók az említett összhangot felbontani. Az említett 4 emberrel a darabok lejátszása elegendő lenne, ha történetesen ez a zenekar beleegyezne a szétdarabolásban. Magában véve nagyon jó összeállítás klarinét, cimbalom, nagybőgő, kontra, brácsa és a többi prímhegedűk.

Ismételten figyelmébe ajánlom, hogy nem luxusból lakom a szállodában, mert nekem odahaza is van megfelelő lakásom, hanem azért, hogy ígért szavamat beváltsam. (...) Arra vonatkozólag kérnék sürgős, illetve postafordultai választ, hogy miután megtaláltam a megfelelő zenekart, ittmaradjak-e a további tanulás megejtése végett, vagy pedig utazzam vissza. Ha pénzbeli segítséget nem kapok, bármilyen nehezemre esik, kénytelen vagyok mindenről lemondani, mert sem nekem, sem a zenekarnak nem áll módjában pénzbeli támogatás nélkül játszani. Mert az Igazgató Úr is tisztában van azzal az örök emberi tulajdonsággal, amely minden ember mozgató szerve, hogy a munkája után pénzbeli segítséget, illetve munkája ellenértékét elvárja. Ezek a darabok túlságosan idegenek ahhoz, hogy egyszerre fel lehessen fűjni, hétköznapi nyelven, egy nap egy-két számnál többet nem tudok a zenekarral betaníttatni. (...)

Mihez tartás végett azonnali válaszát és egyben pénzbeli segítségét várom, mert az is túl sok költségek lenne számomra hazamenni és újra visszajönni és itt a szállodát és az ellátásomat fizetni. Mihez tartás végett azonnali válaszát várva maradok tisztelettel: Buházi Zoltán

U.i. Ha innen esetleg elmegyek, állandó lakásom címe: Pápa, Varga u. 4.

Lajtha itt még nem veszítette el véglegesen a türelmét. Újra kísérletet tett, hogy megvilágítsa saját álláspontját. Levelének csak egy új elemét idézem:

Ha már azt a hibát elkövette, hogy minden engedély és felhatalmazás nélkül költségeket okozott Magának, akkor egy megoldás marad, mégpedig az, hogy kérvénnyel forduljon a Népművelési Minisztérium Zenei Osztályához, amelyben kéri, hogy jóindulatból, de önhatalmúlag végzett munkájának költségeit térítse meg Magának a Minisztérium. Nem tudom mennyi pénzt költött, – ajánlom legyen szerény –, és nem tudom mit lesz hajlandó adni a minisztérium, de iparkodok

Maga mellett szólni, hogy hibája ellenére valami megtérítésben részesüljön. A kérvény a minisztérium Zenei osztályának legyen címezve, de az én címemre küldje el, hogy kellő jóindulattal továbbítsam.

Tehát egyféleképpen jóvá tehet mindent, ha szigorúan utasításom szerint cselekszik.

Buházi sem adta még fel, sőt most már végleges áttért az Elvtársazásra. Meggyőződéssel hiszi, hogy Lajtha ezzel meg lesz véve. Újra elmagyarázza, mit miért tett, értse meg az Igazgató Elvtárs, ha ül a fenekén, soha nem lesz zenekara, anélkül meg nincs lemezfelvétel. Azt már felfogta, hogy Lajthának nincs szüksége klarinétosra, csellistára, bár egyáltalán nem érti, mi ezekkel a baj, hiszen minél nagyobb a zenekar, annál jobb. Ezért megpróbálja jobb belátásra bírni, hátha sikerül, különösen most, amikor Lajtha látszólagos szigorúsága puhulni látszik, hiszen lám: fizetett is, pesti állást is helyezett kilátásba, valamint egy csatorna nyitását a minisztérium pénzes zsákja irányába...

Köszeg, 1952. VIII. 2-án,
DR. Lajtha László ig. Elvtársnak.

Igen tisztelt igazgató Elvtárs levelét megkaptam, amire azonnal igyekszem válaszolni. Egyúttal szeretném örömmel bejelenteni, hogy a darabok, amelyeknek betanítását vállaltam tökéletesen mennek. Habár a zenekar tagjai nem erdélyiek, de kivétel nélkül jártak ott, így tehát a tervbevett darabokat tökéletesen vérbeli művésziességgel tudják előadni. (...) Nemesak az összes ön által tervbevett darabokat, de azon felül még 10 új darabot is betanultunk, úgy hogy nem is az anyagi helyzet érdekel, hanem önkényesen felajánlom az itteni zenekar betanítását az augusztus 10-i felvétel sikeréért. (...) Az Igazgató Úr engem pártfogásába véve és érettem több mindent elkövet, ezért kötelességemnek tartom, hogy munkámmal és anyagi hozzájárulásommal **áldozatot hozzak a népi muzsikáért és egyben sikeresen bemutatkozhassak mint ember.**

A zenekar beosztása: a két zenész közül a nagybőgő tökéletesen az ütőgardony szerepét játssza. A másik pedig az akkordokat játssza ami szükséges a népi dalok harmonizálásához. A klarinétos maga a prim hegedű eljátszása után tökéletesen a nótát fújja, tárogatóhoz hasonlóan imitálja. (...) Egyben tisztelettel kérem, szíveskedjék a Köszegi címemre egy bizonyos összeget elküldeni, amiből a továbbiakat tudom fedezni, mert a megbeszélésünk alapján jóváhagyta az Igazgató Elvtárs, hogy egy pár 100 Ft-tal segítségemre lesz, abból kifolyólag, hogy az emberek próbadíját valamennyiben fedezzem és egyben a saját költségeit is. **Az Igazgató Elvtárs mint régi muzikusnak nem kell figyelmében ajánlanom, hogy milyen idegölő munkát végzek, reggeltől estéig, kivétel csupán az ebédszünet, hogy jobban esik nekünk mint muzikusoknak, hogyha valami anyagi támogatásban részesülünk.** Egyben kérem tisztelettel sürgősen a nekem ígért pénzt sürgönyileg elküldeni. (...)

Buházi ezt követően, némi gondolkodás után beadja Minisztériumnak szánt kérvényt is. Figyelemre méltó, hogy az idő haladtával a mézesmadzag is egyre hosszabb: az eladásra kínált darabok száma lendületesen emelkedik. A kezdeti 8–10 dallam helyett most már 60 darabról van szó. Az öntudat is egyre vastagabb: a Lajthának írt kísérőlevélben „zenekarmester”-ként írja alá a nevét. Mivel azonban Lajtha egyelőre egy fillért sem küldött, újabb és újabb levelekkel bombázza

az „Igazgató Elvtársat” költségei megtérítése, illetve a kollégák napi díjának kifizetése tárgyában.

Budapest, 1952, augusztus 10.

Kedves Buházi, nekem más dolgom is van, mint a Maga erőszakoskodó és valótlanságokat tartalmazó leveleire válaszolni. Kérem ne hivatkozzék olyan megbízásokra, amelyet én Magának nem adtam! (...) Engem ne bombázzon levelekkel. (...)

Úgy tűnik ezek után, hogy Lajtha – ha nehezen is, de – belenyugodott a kőszegi zenekar közreműködésébe. El is ment Kőszegre a hónap elején, és meghallgatta őket, ezzel szentesítve a döntését. Mint később hallani fogjuk, meghallgatott akkor egy másik zenekart is, de ez nem változtatott a helyzeten. Turó Horváth Károlyt, Cene Lajost és Oláh Lászlót tehát alkalmasnak ítélte, hogy Buházival összetanulva a zenefelvételeket elkészítsék. A drámai és nem várt fordulat ezután következett. Buházi szeptember 5-én írt levelében bejelentette a következőket:

Igen tisztelt Igazgató Úr! Tisztelettel tudatom, hogy a kőszegi zenekarral a hosszan tartó szabadságolások miatt nem tudom folytatni a darabok betanítását, egyben közölnöm kell azt is, hogy nem hajlandók a darabok betanulását folytatni. Ebben a formában kénytelen voltam a másik zenekarral a darabokat betanulni, hogy az Igazgató úr megérkezéséig a darabok tökéletesen menjenek. Egyben közlöm, hogy a győri cimbalmos itt van Kőszegen. Abban a zenekarban, amellyel a darabokat tanítom. Arra való tekintettel, hogy Kőszegen megalakult a „Népi-Zenekar” és általam lett idehozatva. Erre fel kérem a beleegyezését, hogy folytathassam az ajánlott zenekarral a darabok előkészítését. Egyben köszönöm a számomra küldött pénzt.

Derült égből mennykőcsapás. Háttal fordított az eddig egekbe dicsért kőszegi zenekarnak (Turó Horváth Károly együttesének) és úgy tűnik, hogy időközben a győri cimbalmos is kijózanodott. Lajtha azonnal leveleket írt. De nem csak Buházinak, hanem Turó Horváth Károlynak is, akitől információt kért a meglepő fordulattal kapcsolatban. Hiszen szeptember 26-án már leutazni készült, hogy meghallgassa a produkciót, s ennek függvényében a felvételek pesti időpontját is kitűzze. Horváth készségesen válaszolt:

Kedves Lajtha kartárs!

10-én kaptam meg kedves levelét. Mondhatom, annak tartalma igen meglepett. Ugyanis Buházi állítása, hogy mi nem vagyunk hajlandók a darabokat megtanulni, nem felel meg a valóságnak. Mi hajlandók vagyunk továbbra is (...), csupán egy hiba van. Mégpedig az, hogy Buházi elpártolt tőlünk oda, ahol Ön is volt a zenét meghallgatni. Buházi az anyagiakhoz ragaszkodik, ugyanis azt mondja, a másikaknál kap kosztot és miegymást. Ha velünk foglalkozik, akkor ott ezt megtagadják tőle. Ő ezeket a román népi darabokat tanítja azoknak a zenészeknek. Kijárnak most falura 1-forintos belépődíjjal előadásokat tartanak. Kidobolttatják a falukban, hogy ma este Buházi népi zenekara román népdalokat játszik. Kőszegen is házról-házra járnak, hogy támogassák őket. Azt hiszem, hogy ez nem méltó a zenekarhoz, hogy kéregetéssel ócsárolják a

román népzeneét. Kérem Önt, hogy forduljon a kőszegi tanácshoz ebben az ügyben.

Lajtha meg is fogadta a kőszegi primás tanácsát és egy hosszú, kimerítő levélben beszámolva az előzményekről segítséget kért a kőszegi Tanács Kulturális Osztályának vezetőjétől, Bráder úrtól:

(...) Legyen szíves és idézze maga elé Buházit. (...) Legjobb volna, ha ráijesztene. Pl. avval, hogy megvonják a tartózkodási engedélyét. Kőszeg határváros, határzónában fekszik, és tudomásom szerint az állandó ott tartózkodáshoz külön arcképes engedély szükséges. Könnyű volna ráijeszteni avval is, hogy nem kap játszási és hangverseny rendezési engedélyt. (...) Nem célom Buházit tönkretenni, sem azzal, hogy pénzt visszaköveteltessek tőle, sem avval, hogy eltiltassam a játéktól. Egyedüli célom az, hogy jó néprajzi hanglemezek készüljenek. Ezért teszem az Ön kezébe az ügyet, aki mint a Népművelési Osztály vezetője úgy a Népművelési Minisztérium, mint a zenetudomány és a népművelés érdekeit hivatalosan is képviseli. Tudom, hogy erőskezű ember, aki ebben a cigány egér-béka harcban rendet tud teremteni. Buházi nagyon sok dallamot tud, amelyeket mindenképpen meg kellene menteni a magyar zenetudomány részére. Igen kérem ezt a célt lássa maga előtt, amikor ezt a suta kis cigányháborút elintézi.

Az, hogy Lajtha, az adott állami politika áldozataként még államigazgatási eszközök bevetésétől sem riadt vissza, világosan jelzi, hogy mennyire akarta ezeket a muzsikákat. Ezzel Buházi tökéletesen tisztában is volt, hiszen egy igazi primásnál alapvető szakmai követelmény a jó emberismeret. 1952. október 21–23-án a Magyar Hanglemezyártó Nemzeti Vállalat stúdiójában el is készültek a felvételek, méghozzá a Lajtha által kijelölt Turó Horváth, Cene, Oláh együttessel.

Ha alaposan meggondoljuk, a két konok ember viaskodása végül is Buházi győzelmével végződött. Igaz, némi engedmények árán, mert a kasszát csak mértékletesen tudta megcsapolni, de úgynevezett „kutatásai”, a sárvári, csepregi és győri próbálkozásai nélkül nem jött volna létre a zenei produkció. Arról már nem is beszélve, hogy a beígért zenekari állást is megkapta az ország legrangosabb társulatában, az Állami Népi Együttesben. A történetet az önéletrajzában megfogalmazott – és a korszellemhez bravúrosan igazodó – hitvallásával zárom:

Sem a múltban, sem a jelenben nem vagyok semmiféle Pártnak tagja. Egész életemet, illetve a Pápara való költözködésem után számított időt annak szenteltem, hogy a népi kultúrát felemeljem, és ezzel szolgáljam Pártunknak és a Népi demokráciának ama célkitűzését, hogy minél magasabbra emeljük a népi kultúrát a népi zenekarok megalakításán keresztül.

Erre fel bizonyíték, és kutatásaim eredménye a megalakított 4 tagból álló népi zenekar, amelyekkel több mint 60 (...) szép eredeti erdélyi népi motívumokból álló zeneszámokat mutattunk be Budapesten, amelyekért dícsérő és elismerő levelet kaptunk.

További és hátralévő életem idejét is annak fogom szentelni, hogy a megkezdett kutatásaim eredményére feltalált népi zenekar tovább is fennmaradjon, és továbbra is szolgálja a népi, nemzeti kultúrát.

[Illusztráció: Gyergyói levágásos tánc](#)